ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 10.05.1948 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

95

Zákon

ze dne 21. dubna 1948

o základní úpravě jednotného školství (školský zákon).

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ
Úvodní ustanovení.

§ 1

(1) Veškeré mládeži se dostane jednotné výchovy a obecného i odborného vzdělání na školách, které tvoří jednotnou soustavu.

(2) Podle dalších ustanovení tohoto zákona chodí mládež do školy mateřské ve věku od tří do šesti let, do školy prvního stupně (národní) a druhého stupně (střední) od šesti do patnácti let a mládež starší do školy třetího stupně.

§ 2

Školy pečují o všestranný rozumový, citový, mravní a tělesný rozvoj žactva. Vzdělávají mládež v duchu pokrokových národních tradic a ideálů humanity, vychovávají k samostatnému myšlení, cílevědomému jednání, činorodé práci i družné spolupráci a probouzejí v mládeži touhu po sebevzdělání a pokroku. Vedou ji k činné účasti na životě školy a na budovatelském díle republiky. Pěstují smysl pro společenství v rodině, národu, Slovanstvu a lidstvu. Vychovávají národně a politicky uvědomělé občany lidově demokratického státu, statečné obránce vlasti a oddané zastánce pracujícího lidu a socialismu.

§ 3

(1) Na školách v zemi České a v zemi Moravskoslezské se vyučuje česky, na Slovensku slovensky.

(2) Výjimky může stanoviti vláda.

§ 4

(1) Školy jsou učiliště státní.

(2) Výjimky z ustanovení odstavce 1 stanoví zvláštní zákon.

§ 5

Základní školní vzdělání poskytují školy prvního a druhého stupně. Toto vzdělání je povinné, jednotné a bezplatné.

§ 6

Školy podléhají veřejnému zdravotnímu dozoru, předpisům o zdravotních opatřeních, o preventivní zdravotní péči a o péči sociální.

§ 7

Ministerstvu školství a osvěty přísluší vrchní správa škol a dozor na ně.

ČÁST DRUHÁ
Mateřská škola.

§ 8

Mateřská škola poskytuje v těsné součinnosti s rodinou dětem ve věku od tří let do doby, kdy začnou docházeti do národní školy, výchovnou péči a zdravotní a sociální ochranu.

§ 9

(1) Mateřská škola se zpravidla zřídí v obci nebo v závodě, přihlásí-li se nejméně 20 dětí z jejího předpokládaného obvodu; lze ji zrušiti, klesne-li počet zapsaných dětí pod 15.

(2) V jedné třídě má býti nejvýše 30 dětí; při vyšším počtu dětí se podle možnosti zřídí další třída.

(3) Mateřskou školu zřizuje a zrušuje zemský školní úřad, který stanoví též její obvod.

§ 10

(1) Do mateřské školy se přijímají tělesně i duševně zdravé děti, které zpravidla bydlí v jejím obvodu a které se k docházce do školy přihlásí.

(2) Vláda stanoví nařízením, za kterých podmínek může býti docházka do mateřské školy pro děti od pěti let povinná.

(3) Výchovná péče na těchto školách je bezplatná.

§ 11

(1) Ministerstvo školství a osvěty upraví v dohodě s ministerstvy zdravotnictví, sociální péče a výživy zdravotní a sociální ochranu i stravování dětí v mateřských školách.

(2) Jsou-li v obvodu mateřské školy jesle nebo útulky pro děti ve věku předškolním, přísluší přímý pedagogický dohled na ně správě mateřské školy.

§ 12

Předpisy o zřizování a zrušování mateřských škol, o jejich obvodech a o přijímání dětí vydá vláda nařízením.

ČÁST TŘETÍ

DÍL I.
Společná ustanovení pro školy prvního a druhého stupně.

§ 13

(1) Povinnost chodit do školy prvního a druhého stupně trvá devět let a začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dovrší šestý rok věku.

(2) Dítě, které dovrší šestý rok věku v době od počátku školního roku do konce roku kalendářního, může správa školy přijmouti, zjistí-li se lékařsky jeho tělesná i duševní vyspělost.

(3) Povinnost chodit do školy druhého stupně mají děti, které s úspěchem dokončily pátý postupný ročník školy prvního stupně.

(4) Děti, které podle úředního zjištění nelze vzdělávati pro těžkou nemoc anebo pro duševní nebo tělesnou vadu, nejsou povinny chodit do školy.

§ 14

Žákům, kteří splní povinnost školní docházky a nedosáhnou vzdělání, které poskytuje střední škola, lze povoliti další docházku do školy nebo zkoušku z učiva této školy podle předpisů, které vydá ministerstvo školství a osvěty. Pro přípravu k této zkoušce může zemský školní úřad při škole zříditi kurs z učiva střední školy.

§ 15

Pro žáky, kteří se při vyučování nebo v postupu opozdí pro nemoc nebo pro jinou závažnou příčinu, zřídí se podle potřeby podpůrné vyučování v samostatných skupinách tak, aby se žákům umožnil další normální postup. V takové skupině může být nejvýše 20 žáků. Podrobnosti určí ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvem financí.

§ 16

Rodiče (zákonní zástupci) jsou povinni přihlásiti své dítě k soupisu nebo k zápisu do školy a dbáti, aby podle ustanovení školního řádu chodilo do školy pravidelně a včas.

§ 17

(1) Dítě chodí do školy, v jejímž obvodu trvale bydlí. Výjimky může povoliti okresní školní úřad.

(2) Školní obvody nutno stanoviti tak, aby se žákům umožnila snadná denní docházka do školy a aby se usnadňovalo zřizování škol s větším počtem tříd.

§ 18

Školy s menším počtem tříd se sloučí ve společnou školu, vyhovuje-li její obvod podmínkám § 17, odst. 2.

§ 19

(1) Škola je povinna starati se o náboženskou výchovu žáků podle jejich náboženského vyznání, vyjímajíc případy, kdy rodiče (zákonní zástupci) odhlásí dítě od této výchovy.

(2) Náboženská výchova a dozor na ni přísluší orgánům církevním (náboženským obcím) bez újmy práva vrchního dozoru a správy, které příslušejí ministerstvu školství a osvěty (§ 7).

(3) Učební osnovy náboženské výchovy stanoví na návrh církevních orgánů (náboženských obcí) ministerstvo školství a osvěty, přezkoumajíc je s hlediska občanské a náboženské snášenlivosti.

(4) Učitelé náboženství (církevní orgány a náboženské společnosti) jsou povinni šetřiti předpisů, které v mezích zákona vydají školní úřady.

(5) Vyučování náboženství musí být v souhlase s výchovnou činností školy.

(6) Předpisy o zřizování oddělení pro náboženskou výchovu a o počtu vyučovacích hodin vydá vláda nařízením.

§ 20

Školy prvního a druhého stupně zřizuje a zrušuje zemský školní úřad a stanoví též jejich obvody.

§ 21

Předpisy o obvodech, o zřizování a rušení škol (tříd) a o plánovitém budování sítě škol vydá vláda nařízením.

DÍL II.
Národní škola.

§ 22

Národní škola poskytuje základy obecného vzdělání.

§ 23

Národní škola má pět postupných ročníků.

§ 24

Národní škola se zpravidla zřídí, je-li v jejím předpokládaném obvodu podle tříletého průměru nejméně 20 dětí, které jsou povinny do ní choditi a které pro vzdálenost, neschůdnost cesty nebo pro dopravní poměry nemohou docházeti do jiné školy.

§ 25

V první třídě a na jednotřídní škole má býti nejvýše 30, v ostatních třídách nejvýše 40 žáků; při vyšším počtu se zpravidla zřídí další třída (pobočka).

§ 26

Výchovné a vzdělávací obory jsou: společenské, jazykové, počty, věcné nauky, obory technické, estetické, zdravotní a tělovýchovné. Podrobnosti určí vláda nařízením.

DÍL III.
Střední škola.

§ 27

Střední škola poskytuje ucelené základní obecné vzdělání.

§ 28

Střední škola má čtyři postupné ročníky.

§ 29

Střední škola se zpravidla zřídí, je-li v jejím předpokládaném obvodu podle tříletého průměru nejméně 100 dětí, které jsou povinny do ní choditi (§ 13, odst. 1 a 3) a které nemohou pro vzdálenost, neschůdnost cesty nebo pro dopravní poměry docházeti do jiné střední školy.

§ 30

V jedné třídě má býti nejvýše 40 žáků; při vyšším počtu se zpravidla zřídí pobočná třída.

§ 31

Výchovné a vzdělávací obory a nauky jsou: společenské, jazykové (jazyk vyučovací, jazyk ruský), matematika, přírodní vědy, obory technické, estetické, zdravotní a tělovýchovné. Podrobnosti určí vláda nařízením.

§ 32

Žáci posledního postupného ročníku jsou povinni tělesně pracovat nejvýše čtyři týdny v některém hospodářském oboru. Podrobnosti a výjimky určí vláda nařízením.

ČÁST ČTVRTÁ

DÍL I.
Společná ustanovení pro školy třetího stupně.

§ 33

Školy třetího stupně jsou:

1. povinné: základní odborné školy,
2. výběrové:
   a) odborné školy - se studijní dobou kratší než čtyrletou,
   b) vyšší střední školy - se studijní dobou nejméně čtyrletou: vyšší odborné školy a gymnasia.

§ 34

Školy třetího stupně zřizuje a zrušuje podle plánu stanoveného vládou a jejich názvy určuje ministerstvo školství a osvěty.

§ 35

Pro jednotlivá odvětví hospodářského, sociálního nebo uměleckého života se zřizují zvláštní druhy povinných a výběrových odborných škol (pro zemědělství, průmysl, řemeslo, obchod,

dopravu, pro ženská povolání, uměleckou činnost, pro sociální a zdravotní službu, výživu a pod.). Při zřizování těchto škol se dbá též zájmů jednotlivých oblastí.

§ 36

Výběrové nebo povinné odborné školy lze též zřizovati při státních a národních podnicích. Předpisy o zřizování takových škol a o jejich provozu vydá vláda nařízením.

§ 37

Ministerstvo školství a osvěty stanoví podmínky a způsob výběru žáků do výběrových škol a vyhlásí je v úředním listě.

§ 38

V jedné třídě má býti nejvýše 40 žáků; při větším počtu žáků se zpravidla zřídí pobočná třída.

§ 39

(1) Žák může přestoupiti na jinou školu třetího stupně, splní-li podmínky, které stanoví ministerstvo školství a osvěty. Učební plány a osnovy se upraví tak, aby se žákům usnadnil přestup.

(2) Ministerstvo školství a osvěty může pro některou povinnou nebo výběrovou odbornou školu anebo pro zvláštní pobočné třídy na takové škole povoliti odchylky od normálních učebních osnov podle zájmů jednotlivých oblastí nebo podle zvláštních potřeb hospodářských, zdravotních nebo sociálních.

§ 40

Žáci výběrových škol kromě posledního ročníku jsou povinni v každém školním roce tělesně pracovati čtyři týdny v některém hospodářském oboru, zejména v zemědělství, průmyslu, řemesle a obchodu. Podrobnosti a výjimky určí vláda nařízením.

§ 41

(1) Žák, který úspěšně dokončil poslední ročník vyšší odborné školy nebo gymnasia, podrobí se závěrečné zkoušce. Předpisy o závěrečných zkouškách vydá ministerstvo školství a osvěty.

(2) Vysvědčení o úspěšně vykonané závěrečné zkoušce je úředním průkazem o ukončení studia na škole.

§ 42

(1) Vyžaduje-li toho hospodářská, zdravotní nebo branná potřeba, může ministerstvo školství a osvěty po dohodě se zúčastněnými ministerstvy a po slyšení vrcholných zájmových organisací zřizovati kursy

a) při výběrových odborných školách pro odborné školení absolventů jiných výběrových škol,

b) při povinných a výběrových odborných školách pro další odborné vzdělávání pracujících osob.

(2) Účastníkům kursu lze vydati frekventační vysvědčení. Jde-li o kurs s celodenním vyučováním, trvajícím aspoň deset měsíců, lze vydati absolventům vysvědčení o prospěchu; podrobnosti stanoví ministerstvo školství a osvěty.

§ 43

Ministerstvo školství a osvěty stanoví, na kterých výběrových školách a za jakých podmínek je přípustné soukromé studium.

§ 44

(1) Ministerstvo školství a osvěty může zříditi jako pomocné orgány pro povinné a výběrové odborné školy ústřední poradní sbory a pro jednotlivé školy místní poradní sbory. Poradní sbory pečují o zvelebování škol v těsném vztahu k hospodářskému životu.

(2) Členy ústředních poradních sborů při ministerstvu školství a osvěty z ústředních úřadů a z vrcholných hospodářských a sociálních korporací jmenuje ministr školství a osvěty, členy místních poradních sborů z místních úřadů a z hospodářských a sociálních zájemců jmenuje příslušný školní úřad. Podrobnosti o složení a působnosti těchto poradních sborů stanoví ministerstvo školství a osvěty.

(3) Místní poradní sbor spravuje též v dohodě se správou školy účelové jmění, jež pro školu opatří z dobrovolných příspěvků a z jiných věnování, a to podle směrnic, jež stanoví ministerstvo školství a osvěty.

DÍL II.
Základní odborné školy.

§ 45

Základní odborné školy poskytují základy vzdělání odborného a prohlubují obecné vzdělání.

§ 46

(1) Základní odborné školy mají zpravidla tři postupné ročníky. Škola se může členiti v několik odborů.

(2) Základní odborné školy jsou povinné pro veškerou mládež, která nechodí do jiných škol třetího stupně.

(3) Školní vzdělání na těchto školách je bezplatné.

§ 47

Předpisy o obvodech základních odborných škol vydá vláda nařízením.

§ 48

(1) Povinnost choditi do základní odborné školy nastává počátkem školního roku, který následuje po skončení povinné, po případě prodloužené školní docházky do školy druhého stupně.

(2) Podrobnosti, jakož i předpisy o úlevách v docházce do školy vydá ministerstvo školství a osvěty v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady.

§ 49

Zaměstnavatel, po případě ten, kdo přijal žáka do učení, přihlásí žáka do příslušné základní odborné školy do 15 dní po jeho vstupu do zaměstnání (učebního poměru). Není-li žák v zaměstnání (v učebním poměru), přihlásí jej rodiče (zákonní zástupci) do dne, kdy počíná jeho

povinnost choditi do školy (§ 48, odst. 1). Tyto osoby dbají též o to, aby podle ustanovení školního řádu žák chodil do školy pravidelně a včas.

DÍL III.
Odborné školy.

§ 50

Odborné školy poskytují odborné vzdělání pro určitá povolání a prohlubují obecné vzdělání.

§ 51

Odborné školy mají zpravidla dva nebo tři postupné ročníky. Škola se může členiti v několik odborů.

DÍL IV.
Vyšší odborné školy.

§ 52

Vyšší odborné školy (pro zemědělství, průmysl, obchod, dopravu, pro ženská povolání, uměleckou činnost, pro sociální a zdravotní službu, výživu a pod.) poskytují vyšší vzdělání odborné a zároveň i vyšší obecné vzdělání v takovém rozsahu, aby se umožnil žákům též přístup ke studiu na vysokých školách.

§ 53

Vyšší odborná škola má zpravidla čtyři postupné ročníky; na některých školách může však vláda nařízením prodloužiti studium na pět let.

§ 54

Vyšší odborná škola se může členiti v několik odborů.

DÍL V.
Gymnasia.

§ 55

Gymnasia poskytují vyšší obecné vzdělání, založené na vědeckém poznání, rozšiřují přírodní, kulturní, technické a sociální znalosti žáků; tím všestranně rozvíjejí jejich osobnost a připravují je i ke studiu na vysokých školách.

§ 56

Gymnasium má čtyři postupné ročníky.

§ 57

(1) Výchovné a vzdělávací obory a nauky jsou: společenské, jazykové (jazyk vyučovací, ruský, latinský, další živý jazyk), matematika, přírodní vědy, filosofie, obory technické, estetické, zdravotní a tělovýchovné.

(2) Podrobnosti určí vláda nařízením, v němž se také stanoví, které předměty jsou pro žáky volitelné.

§ 58

(1) Pro pracující osoby se mohou při gymnasiu zřizovati kursy z učiva jednotlivých ročníků. Absolventi kursu z učiva posledního ročníku mohou se podrobiti závěrečné zkoušce (§ 41).

(2) Podrobnosti stanoví ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvem financí.

ČÁST PÁTÁ
Školy pro mládež vyžadující zvláštní péče.

§ 59

Školy pro mládež vyžadující zvláštní péče plní podle možnosti úkoly škol podle tohoto zákona; děje se tak zvláštními prostředky, které jsou přiměřené sníženým schopnostem dětí.

§ 60

(1) Školy se zřizují zejména pro mládež tělesně vadnou a s vadami smyslů a řeči, duševně a mravně vadnou, postiženou chorobami a umístěnou v léčebných ústavech a ozdravovnách.

(2) Při školách se zřídí podle potřeby žákovské domovy (§ 67) nebo jiná ubytovací zařízení, nutná pro účely školy.

§ 61

Ministerstvo školství a osvěty v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady

a) určí, kdo povede v patrnosti děti vyžadující zvláštní péče, a upraví řízení, podle něhož se tyto děti zařazují do škol;

b) vydá předpisy o obvodech, o zřizování a rušení škol podle jejich druhů, po slyšení výzkumných ústavů pedagogických stanoví organisační řády, učební osnovy, podmínky pro zřizování tříd a určí názvy škol.

ČÁST ŠESTÁ
Obecná ustanovení.

§ 62
Ochrana názvu „škola“

(1) Učiliště, které není státní, nesmí užívati názvu „škola“.

(2) Zákonné výjimky podle ustanovení § 4, odst. 2 zůstávají nedotčeny.

§ 63
Rozdělování škol

(1) Školy se zřizují zpravidla společně pro chlapce a pro dívky. Má-li škola při každé třídě nejméně dvě pobočky a vyžaduje-li toho zájem vyučování a výchovy, lze ji rozděliti ve dvě samostatné školy.

(2) Podrobnosti určí ministerstvo školství a osvěty.

§ 64
Osobní náklad

Osobní náklad na školy hradí stát.

§ 65
Věcný náklad

(1) Zvláštní zákon upraví, jak se věcné potřeby opatřují a jak se hradí náklad na ně. Dokud se tak nestane, platí dosavadní předpisy.

(2) Náklad na učební pomůcky a knihy pro školy hradí stát.

§ 66
Vybavení, zařízení, udržování a provoz škol

(1) Umístění, zařízení a vybavení, udržování a provoz školy musí vyhovovati její organisaci, jakož i požadavkům výchovným, vyučovacím, zdravotním a bezpečnostním.

(2) Ke škole patří také šatna, tělocvična s příslušenstvím, cvičiště (hřiště), školní zahrada, byt pro ředitele školy a pro zřízence (školníka, topiče), podle potřeby též shromažďovací síň, dílny a pracovny, kuchyně, jídelna (také pro hromadné stravování přespolních žáků), školní statek, polesí a jiné praktické vyučovací objekty a byty pro učitele. Školy pro mládež vyžadující zvláštní péče mají míti mimo zvláštní vybavení pro své účely též byty pro pomocný personál.

(3) Školní statky, polesí a jiné praktické vyučovací objekty škol slouží především účelům vyučovacím a spravují se hospodárně.

(4) Vláda vydá nařízením předpisy o stavbě a zařízení nových školních budov, jakož i o tom, která opatření jest učiniti ve školních budovách, místnostech a prostorách s hlediska veřejné bezpečnosti, zejména stavební, požární a zdravotní.

§ 67
Domovy a družiny mládeže

(1) Stát zřizuje domovy a družiny mládeže. Domovy se zřizují podle plánu stanoveného vládou.

(2) Domovy a družiny mládeže jsou zařízení výchovná a sociální.

(3) Podrobnosti určí ministerstvo školství a osvěty a ministerstvo sociální péče v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady.

§ 68
Školní potřeby a pomůcky

(1) Škola má míti potřebné pomůcky a knihovny. Podrobnosti o schvalování a zavádění pomůcek stanoví ministerstvo školství a osvěty.

(2) Ministerstvo školství a osvěty může po dohodě s ministerstvem vnitřního obchodu a s ministerstvem průmyslu svěřit výrobu předepsaných školních potřeb, pomůcek a školního zařízení jen určitým podnikům.

§ 69
Učebnice a pomocné knihy

(1) Na školách se smí užívati jen těch učebnic a pomocných knih, které schválilo ministerstvo školství a osvěty.

(2) Žákovské učebnice a pomocné knihy pro všechny učební předměty kromě náboženské výchovy vydávají státní nakladatelství.

(3) Učebnice a učební pomůcky pro náboženskou výchovu schvalují příslušné církevní orgány (náboženské obce); na školách lze jich užívat se souhlasem ministerstva školství a osvěty, vyhovují-li po stránce občanské a náboženské snášenlivosti.

§ 70
Učební osnovy, organisační a školní řády

(1) Ministerstvo školství a osvěty po slyšení výzkumných ústavů pedagogických a ústředních poradních sborů (§ 44) vydá učební plány a osnovy pro všechny školy, jakož i školní, vyučovací i zkušební řády, a v dohodě s ministerstvem financí organisační řády.

(2) Předpisy o nepovinném vyučování vydá ministerstvo školství a osvěty.

§ 71
Branná výchova

Brannou výchovu na školách upravuje zvláštní zákon.

§ 72
Výzkumné a pokusné školy

Vláda může po slyšení výzkumných ústavů pedagogických zříditi školy k účelům výzkumným a pokusným s organisací odlišnou od škol podle tohoto zákona.

§ 73
Školní rok a prázdniny

(1) Školní rok se začíná 1. září a končí 31. srpna.

(2) Hlavní prázdniny, volné dni, délku vyučovací doby a vyučovací jednotky stanoví ministerstvo školství a osvěty.

§ 74
Školní vysvědčení

(1) Žákům škol prvního až třetího stupně se vydává - zpravidla na konci každého pololetí - vysvědčení o prospěchu.

(2) Podrobnosti určí ministerstvo školství a osvěty.

§ 75
Správa školy

Školu spravuje ředitel. Na základních odborných, na odborných a na vyšších odborných školách ustanoví se podle potřeby též správcové odborů, kteří jsou podřízeni řediteli.

§ 76
Sdružení rodičů a přátel školy

(1) Školská správa zpravidla zřídí při škole sdružení rodičů a přátel školy. Toto sdružení je právnickou osobou a jeho úkolem je zajišťovati spolupráci školy s rodinou, napomáhati škole v jejím poslání výchovném a sociálním a pečovati o její zvelebování a všestranný rozvoj.

(2) Předpisy o zřizování, organisaci a činnosti sdružení vydá vláda nařízením.

§ 77
Příspěvky na zvelebování školství

(1) Školní úřady a školy mohou přijímati dobrovolná plnění ve prospěch školství nebo určité školy.

(2) Od žáků výběrových škol třetího stupně lze vybírati příspěvky k účelu vyznačenému v odstavci 1.

(3) Podrobnosti určí ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvem financí.

§ 78
Působnost ve věcech povinných a výběrových odborných škol

Působnost podle § 34, § 37, § 39, odst. 2, § 44, § 68, odst. 1, § 69, odst. 1, § 70, § 81, odst. 1, § 88 ve věcech povinných a výběrových odborných škol vykonává ministerstvo školství a osvěty v dohodě s příslušnými ústředními úřady.

§ 79
Přenesení působnosti

(1) Dnem účinnosti tohoto zákona přecházejí do působnosti ministerstva školství a osvěty i ty odborné školy, které podle dosavadních předpisů nebyly pod správou a dozorem ministerstva školství a osvěty.

(2) Vláda může přenésti nařízením některé věci z působnosti ministerstva školství a osvěty nebo zemského školního úřadu na nižší školní úřady.

§ 80
Trestní ustanovení

Vydržovatel nebo správce učiliště, který neoprávněně užívá názvu „škola“ (§ 62), kdo nepřihlásí dítě (žáka) k zápisu do školy nebo kdo, ač byl správou školy napomenut, nedbá o jeho včasnou a pravidelnou docházku do školy (§§ 16 a 49), bude potrestán okresním národním výborem pokutou do 5000 Kčs nebo trestem na svobodě do 14 dní. Pro případ nedobytnosti pokuty se vyměří náhradní trest na svobodě podle míry zavinění v mezích sazby trestu na svobodě.

ČÁST SEDMÁ
Přechodná ustanovení.

§ 81
Základní ustanovení

(1) Dosavadní školy veřejné a školy s právem veřejnosti, které odpovídají školám podle § 1, odst. 2, přeměňují se na školy podle tohoto zákona. Vyžaduje-li toho veřejný zájem, lze ostatní učiliště nadále provozovati se svolením ministerstva školství a osvěty a za podmínek jím stanovených.

(2) Ministerstvo školství a osvěty určí v dohodě s ministerstvem financí, které městské hudební školy a která jejich oddělení se stanou státními školami; u ostatních městských hudebních škol stanoví ministerstvo školství a osvěty, které a za jakých podmínek se mohou dále provozovati jako hudební ústavy.

§ 82
Zrušení školních fondů

(1) Školní fondy, zvláště fondy zřízené podle zák. čl. XXXVIII/1868 o vyučování v národních školách, se ruší a jejich jmění přechází do vlastnictví nositele školního nákladu, k jehož úhradě fond sloužil.

(2) Podrobnosti upraví ministerstvo školství a osvěty v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady.

§ 83
Povinnosti dosavadních vydržovatelů škol

(1) Vydržovatelé škol postátněných podle tohoto zákona jsou povinni plniti dosavadní závazky do nové úpravy (§ 65).

(2) Školské správě přísluší právo užívati nemovitého i movitého majetku, který byl 1. ledna 1948 vlastnictvím dosavadního vydržovatele školy nebo kterého dosavadní vydržovatel školy z jiného právního důvodu užíval, pro účely školy, v kterou se dosavadní škola přeměňuje.

(3) Dosavadním vydržovatelům škol, po případě vlastníkům věcí, nepřísluší náhrada za omezení jejich práv podle odstavce 2; ve výjimečných případech hodných zvláštního zřetele může jim však vláda přiznati odškodnění.

(4) Školská správa se může užívacího práva podle odstavce 2 kdykoliv vzdáti.

(5) Vyžaduje-li toho provoz podniku, může býti postátněná podniková škola přemístěna do jiné vhodné budovy nebo místnosti. Nedojde-li o tom k dohodě mezi správou podniku a školskou správou, rozhodne ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvem průmyslu.

§ 84
Převzetí zaměstnanců

(1) Zaměstnanci v činné službě na postátňovaných školách, kteří nejsou dosud státními zaměstnanci a vyhovují všeobecným podmínkám pro přijetí do státní služby, přecházejí do státní služby. Jejich služební a platové poměry se upraví přiměřeně podle zásad vládního nařízení ze dne 7. listopadu 1930, č. 163 Sb., o převzetí zaměstnanců samosprávných korporací do státní služby a o jejich zařazení.

(2) Pro určení přídavků podle § 15 vl. nař. č. 163/1930 Sb. je nutno při srovnání nového služebního příjmu s dosavadním vzíti za základ služební plat, z ostatních pak součástek služebních příjmů jen ty, jejichž výplatu odůvodňuje zvláštní povaha služby. Za takové služební příjmy se pokládají také příjmy naturální.

(3) Služební a platové poměry učitelů na školách uvedených v § 36, školníků, jakož i zaměstnanců, na které se vztahují předpisy o státním řízení mzdové politiky, zůstávají nedotčeny.

Přeměna škol.

§ 85

Prvních pět postupných ročníků dosavadní obecné školy se přeměňuje počátkem školního roku 1948/49 v národní školu podle tohoto zákona.

§ 86

Pro žáky 6. až 9. postupného ročníku, kteří nebydlí v obvodu některé střední školy, zřídí se zatím neúplná střední škola nebo při některé národní škole její oddělení; její úkol se přiblíží co nejvíce úkolu střední školy. Podrobnosti určí ministerstvo školství a osvěty, které též stanoví podmínky přestupu žáků z neúplné střední školy nebo oddělení na střední školu.

§ 87

První tři třídy dosavadní měšťanské a střední školy se přeměňují počátkem školního roku 1948/49 ve střední školu podle tohoto zákona; čtvrtá třída se přemění počátkem školního roku 1949/50.

§ 88

Vyšší čtyři třídy dosavadních středních škol, jakož i základní odborné, odborné a vyšší odborné školy se přemění postupně od počátku školního roku 1950/51 ve školy třetího stupně podle tohoto zákona. Učitelské akademie se přemění v gymnasia. Podrobnosti o tom určí ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvem financí.

§ 89

Ve školních letech 1948/49 až 1950/51 nemá býti v jedné třídě mateřské školy a v první třídě národní školy více než 40, v ostatních třídách národních a středních škol více než 50 žáků.

§ 90

(1) Dosavadní rodičovské sdružení při škole se opatřením školské správy přemění na sdružení rodičů a přátel školy podle § 76 nebo se zruší.

(2) Majetek, který dosavadní nebo bývalé rodičovské sdružení nashromáždilo pro účely sdružení, bude převeden opatřením školské správy (odstavec 1) na sdružení rodičů a přátel školy podle směrnic, které vydá ministerstvo školství a osvěty v dohodě s ministerstvem financí.

(3) Převod nemovitostí a knihovních práv s rodičovského sdružení na sdružení rodičů a přátel školy zapíší knihovní soudy ve veřejných knihách na návrh školské správy podle opatření uvedeného v odstavci 2.

(4) Písemnosti a úřední úkony, jichž je třeba k provedení tohoto ustanovení, jsou osvobozeny od poplatků a dávek.

ČÁST OSMÁ
Závěrečná ustanovení.

§ 91

(1) Působnost podle tohoto zákona vykonává na Slovensku s výjimkou věcí uvedených v odstavci 2 ministr (ministerstvo) školství a osvěty zásadně prostřednictvím pověřence (pověřenectva) školství a osvěty.

(2) Působnost podle ustanovení § 11, odst. 1, § 15, § 19, odst. 3, § 34, § 39, odst. 2, § 42, § 44 (o zřizování místních poradních sborů a jmenování jejich členů), § 58, § 61, § 68, § 69, § 81, § 82 a § 83, odst. 5 vykonává na Slovensku pověřenec školství a osvěty. Kde se při této působnosti

vyžaduje souhlasu jiného ústředního úřadu, rozumí se tím na Slovensku souhlas pověřenectva (úřadu) téhož správního oboru.

(3) Předpisy podle ustanovení § 70 a § 86, pokud se týkají Slovenska, vydá ministr školství a osvěty k návrhu pověřence školství a osvěty.

(4) Všeobecné předpisy podle tohoto zákona, pokud se vztahují i na Slovensko, vydává ministr (ministerstvo) po vyjádření pověřence (pověřenectva).

(5) Působnost zemského školního úřadu podle tohoto zákona vykonává na Slovensku pověřenectvo školství a osvěty, působnost okresního školního úřadu školský inspektorát.

§ 92

Tento zákon se nevztahuje na školy vysoké, vojenské a na bohoslovecká učiliště.

§ 93

(1) Zrušují se všechny předpisy o věcech, které tento zákon upravuje.

(2) Až do účinnosti prováděcích předpisů podle tohoto zákona postupuje se přiměřeně podle dosavadních předpisů.

§ 94

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. září 1948; provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Široký v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Fierlinger v. r.

Zápotocký v. r.

Ďuriš v. r.

Dr. Clementis v. r.

Krajčír v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Petr v. r.

Dr. Ševčík v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Gregor v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Erban v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Čepička v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.